

GIMNAZIJA FRANCETA PREŠERNA

TEKMOVANJE GENERACIJA EVRO

DAVKOPLAČEVALCI

2023

NIKE.KOZAMERNIK@GMAIL.COM

MENTORICA:
Polona Maček

ČLANI SKUPINE:
Nike Kozamernik
Tine Lisec
Bor Jenko
Nina Bogataj
Rok Petrina

KAZALO

UVOD	2
EKONOMSKA ANALIZA	3
REALNI DESEZONIRANI BDP	3
STOPNJA INFLACIJE	5
JAVNI DOLG	5
JAVNOFINANČNI PRIMANKLJAJ	7
STOPNJA BREZPOSELNOSTI	8
SVETOVNA TRGOVINSKA MENJAVA	10
FINANČNI TRGI	11
CENE PRIMARNIH SUROVIN	12
ZUNANJE POVPRASEVANJE	13
DENARNA ANALIZA	14
NEGATIVNI SCENARIJ ZARADI ZMANJŠANJE DOBAVE ENERAGENTOV	16
ZAKLJUČEK	18
VIRI:	19

UVOD

Glavna naloga denarne politike in Eurosistema je vzdrževati stabilnost cen, za kar potrebujejo določena orodja, med katera spadajo tudi obrestne mere. Svet Evropske centralne banke (ECB) je 2. februar 2023 sklenil, da bo vztrajal na načrtani poti in obrestne mere še naprej zviševal z enakomerno hitrostjo, da bo inflacija čimprej vrnila na srednjeročno ciljno raven 2%. Zvišal vse tri ključne obrestne mere za 50 bazičnih točk in jih bo v prihodnje še zviševal, saj so inflacijski pritiski prisotni. S ohranjanjem restriktivnih obrestnih mer se bo inflacija sčasoma znižala. Svet ECB bo prihodnje sklepe o obrestnih merah denarne politike temeljil na podatkih in jih sprejemal na vsaki seji.

EKONOMSKA ANALIZA

REALNI DESEZONIRANI BDP

Ocenjujemo, da bo rast BDP leta 2022 ostala razmeroma visoka pri 5 % in bo izhajala zlasti iz učinka prenosa rasti iz leta 2021.

Poslabšani makroekonomski obeti v domačem in tujem okolju se tako odražajo v rasti znotraj leta 2022, kjer bo trend šibkejše tekoče rasti vztrajal tudi v prvi polovici leta 2023. To se kaže v občutno nižji napovedani rasti BDP za leto 2023, pri 0,8 %. S predvideno stabilizacijo geopolitičnih razmer, usihanjem pritiskov v dobavnih verigah in umirjanjem uvoznih cen od druge polovice leta 2023 pričakujemo postopno okrevanje gospodarske aktivnosti in približevanje potencialni rasti proizvoda v letih 2024 in 2025, ko naj bi rast BDP znašala 2,4% in 2,3 %.

V primerjavi s septembrskimi projekcijami je bila realna rast BDP za leto 2022 popravljena navzgor za 0,3 odstotne točke, za leto 2023 je bila popravljena navzdol za 0,4 odstotne točke, za leto 2024 pa je ostala nespremenjena.

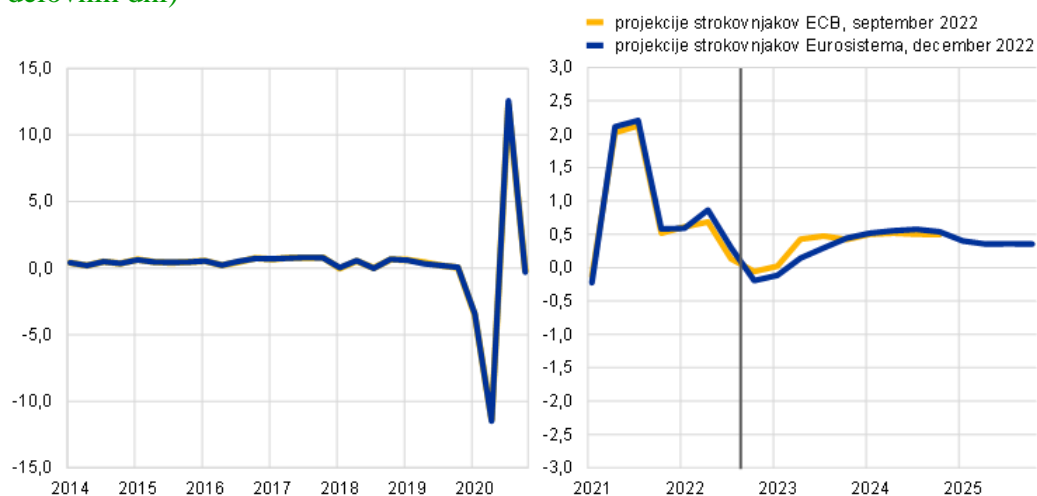
Gledano v celoti se bo povprečna letna realna rast BDP po pričakovanjih izrazito upočasnila s 3,4% v letu 2022 na 0,5% v letu 2023, nato pa bo zabeležila odboj na 1,9% v letu 2024 in 1,8% v letu 2025. V primerjavi s septembrskimi projekcijami so bili obeti za rast BDP za leto 2022 popravljene navzgor za 0,3 odstotne točke zaradi pozitivnih presenečenj poleti, za leto 2023 pa so bili popravljene navzdol za 0,4 odstotne točke, medtem ko za leto 2024 ostajajo nespremenjeni.

Gledano v celoti naj bi se realni BDP v zadnjem četrtletju 2022 skrčil za 0,2% in v prvem četrtletju 2023 za 0,1% (pri čemer je bila rast BDP v primerjavi s septembrskimi projekcijami v obeh četrtletjih popravljena navzdol za 0,1 odstotne točke).

Graf 1

Realna rast BDP v euroobmočju

(četrtnetne spremembe v odstotkih, desezonirani četrtnetni podatki, prilagojeni za število delovnih dni)

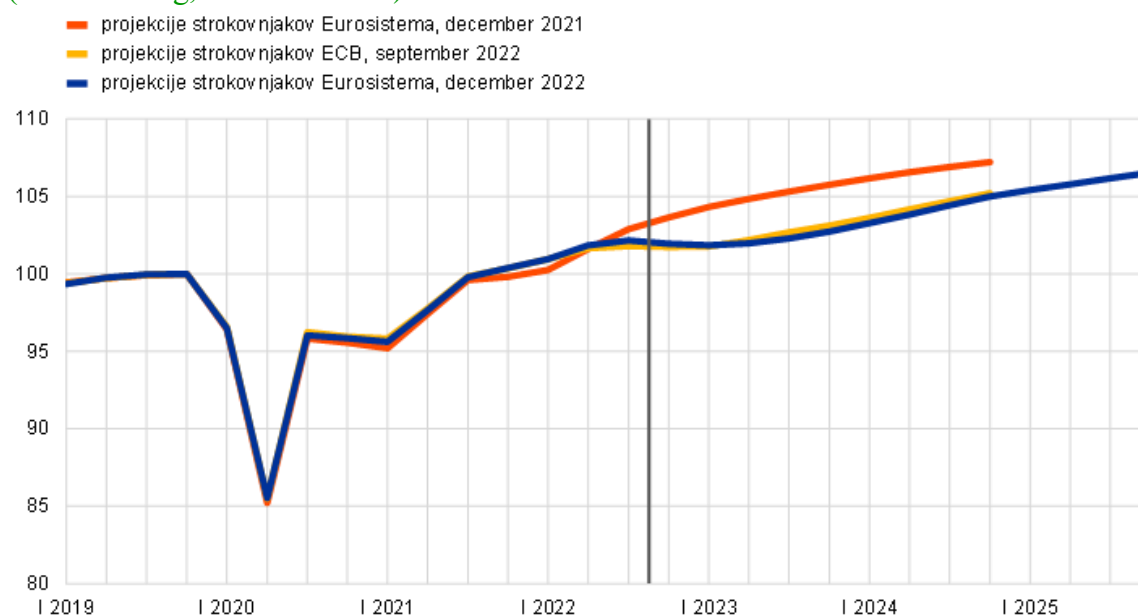

Opombe: Pretekli podatki se lahko razlikujejo od nazadnje objavljenih podatkov Eurostata, ker so bili objavljeni po presečnem datumu za projekcije (glej opombo 1). Navpična črta označuje začetek sedanjega obdobja projekcij.

Graf 2

Realni BDP v euroobmočju

(verižni obseg, IV 2019 = 100)

Opombe: Podatki so desezonirani in prilagojeni za število delovnih dni. Pretekli podatki se lahko razlikujejo od nazadnje objavljenih podatkov Eurostata, ker so bili objavljeni po presečnem datumu za projekcije. Navpična črta označuje začetek sedanjega obdobja projekcij.

STOPNJA INFLACIJE

V euroobmočju se rast cen življenjskih potrebščin meri s »harmoniziranim indeksom cen življenjskih potrebščin«, ki se običajno navaja kot kratica »HICP«. Izraz »harmoniziran« pomeni, da vse države v Evropski uniji uporabljajo enako metodologijo. S tem je mogoče podatke za eno državo primerjati s podatki za druge države.

Inflacija se bo po pričakovanjih znižala s povprečne 8,4-odstotne ravni v letu 2022 na 6,3% v letu 2023, pri čemer se bo znižala z 10% v zadnjem četrtletju 2022 in na 3,6% v zadnjem četrtletju 2023. Zatem naj bi se v letu 2024 znižala na 3,4-odstotno povprečno raven in v letu 2025 na 2,3-odstotno povprečno raven. Znižanje inflacije v obdobju projekcij odraža močne navzdol delujoče bazne učinke, povezane z energenti, tekom celotnega leta 2023.

Skupna inflacija bo predvidoma upadla na srednjeročni 2-odstotni inflacijski cilj ECB v drugi polovici leta 2025, medtem ko bo inflacija brez energentov in hrane ostala višja od 2% v celotnem obdobju projekcij.

V primerjavi s septembrskimi projekcijami je bila skupna inflacija popravljena znatno navzgor za leto 2022 (za 0,3 odstotne točke), za leto 2023 (za 0,8 odstotne točke) in za leto 2024 (za 1,1 odstotne točke), kar odraža nedavne presenetljive podatke, ponovno oceno velikosti in vztrajnosti pritiskov iz proizvodne verige ter njihovega prenosa, močnejšo rast plač in višje cene prehranskih surovin.

Pomembno je dodati, da novi javnofinančni ukrepi, o katerih je bilo odločeno po septembrskih projekcijah in so namenjeni zmanjšanju naraščanja cen energentov v letu 2023, zavirajo popravek inflacije navzgor v letu 2023, po drugi strani pa precej prispevajo k popravku navzgor v letu 2024, ko se bodo številni ukrepi iztekli.

Tabela

Projekcije rasti in inflacije za euroobmočje

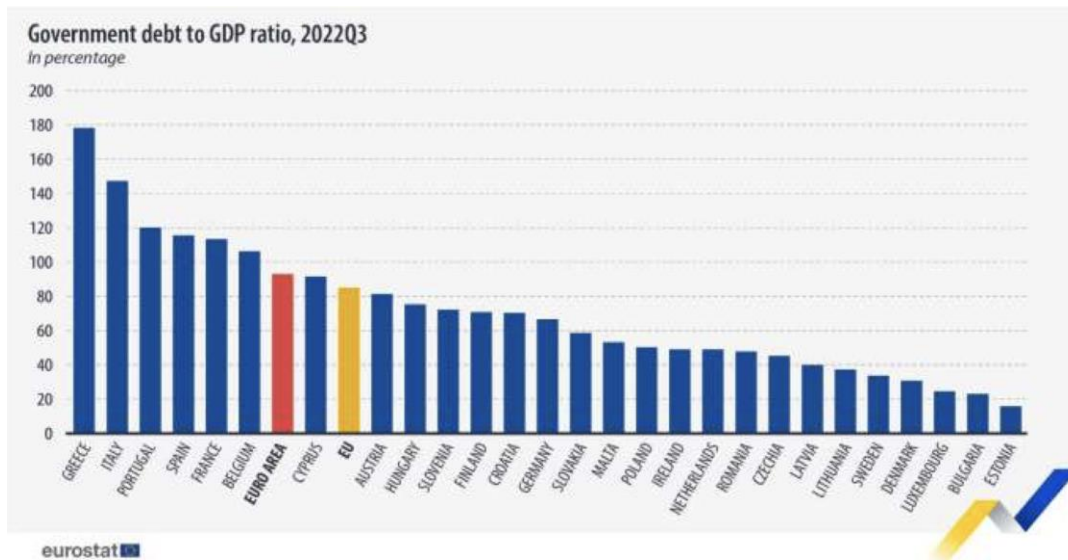
(medletne spremembe v odstotkih)

	December 2022					September 2022		
	2021	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024
Realni BDP	5,2	3,4	0,5	1,9	1,8	3,1	0,9	1,9
HICP	2,6	8,4	6,3	3,4	2,3	8,1	5,5	2,3

Opombe: Številke za realni BDP temeljijo na podatkih, ki so desezonirani in prilagojeni za število delovnih dni. Pretekli podatki se lahko razlikujejo od nazadnje objavljenih podatkov Eurostata, ker so bili objavljeni po presečnem datumu za projekcije.

JAVNI DOLG

Tretje četrtletje lanskega leta je bilo zaznamovano z gospodarsko šibkostjo. Splošno razmerje med BDP ter dolgob je bilo 93%, za 1 procentno točko manj kot prejšnje četrtletje in kar 4 procentne točke manj kot prvo. To je posledica večje rasti BDP od javnega dolga. Najvišje razmerje med BDP ter javnofinančnim dolgom je bilo zabeleženo v Grčiji (178.2%), Italiji (147.3%), na Portugalskem (120.1%), Španiji (115.6%), Franciji (113.4%) ter Belgiji (106.3%). Najnižje pa v Estoniji (15.8%), Bolgariji (23.1%) in Luxemburgu (24.6%).

Januarske napovedi ECB so: da se bo gospodarstvo Evroobmočja letos skrčilo oziroma stagniralo. Naslednje leto pa se napoveduje 1,6% rast. Inflacijska rast se je decembra sicer končala, vendar je stopnja še vedno nad 9%.

To se odraža na finančnih trgih, ki v prihodnjih mesecih pričakujejo več dvigov ključnih obrestnih mer ECB.

Razpoloženje med vlagatelji glede tveganih sredstev se je v zadnjih treh mesecih ob vztrajanju svetovne gospodarske rasti, mile zime v Evropi in odpiranju kitajskega gospodarstva, ki je povzročilo rast vrednosti, nekoliko izboljšalo.

Izvozni sektor se je soočal s težkim zunanjim okoljem. Energetski in proizvodni sektor sta se predvsem soočala s kup negotovostmi. Trenutno napovedi kažejo na četrtletno rast BDP v višini 0,1 %, kar bi glede na četrtletne podatke, kot so trenutno objavljeni, pomenilo letno rast BDP v višini 4,7 % v letu 2022.

Razmere v izvoznem sektorju so se s koncom leta 2022 zaostrole, vendar je globalna inflacija začela popuščati. Nominalna medletna rast blagovnega izvoza se je upočasnila na 11,7%. V EU nasploh pa je bilo mogoče zabeležiti rast blagovnega uvoza na 17,2%, delno zaradi upočasnitve rasti uvoznih cen na 14,3%, oziroma za 15,9 odstotne točke manj kot na vrhuncu leta, v maju.

Zaposlenost ostaja rekordna, brezposelnost pa se je v decembru povečala, vendar je medletno za 24% nižje kot leto prej. Po vsej verjetnosti bo stanje enako tudi v prvi polovici 2023.

Stanje sektorja država se je v zadnjih mesecih poslabšalo, primanjkljaj pa naj bi se letos povečal predvsem zaradi ukrepov za ublažitev energetske krize. Dolg sektorja država, merjen v razmerju do BDP, se je lani še zmanjševal in je konec septembra dosegel 72,3 %.

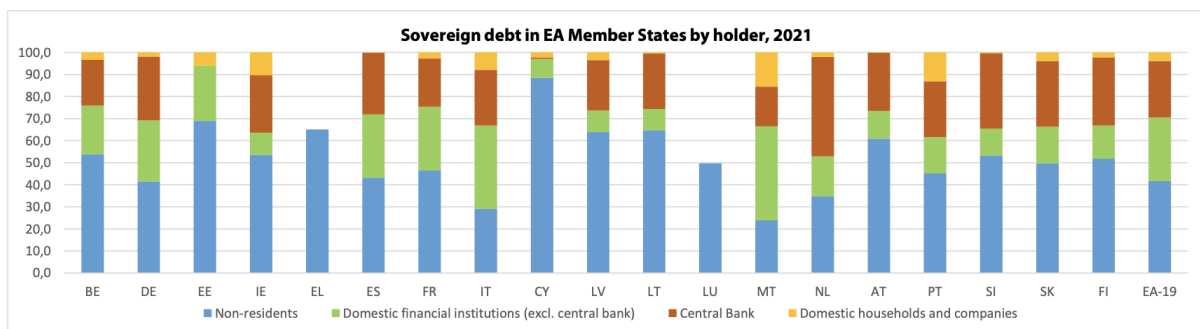
JAVNOFINANČNI PRIMANKLJAJ

Najvišje razmerje med BDP ter javnofinančnim dolgom je bilo zabeleženo v Grčiji (178.2%), Italiji (147.3%), na Portugalskem (120.1%), Španiji (115.6%), Franciji (113.4%) ter Belgiji (106.3%). Najnižje pa v Estoniji (15.8%), Bolgariji (23.1%) in Luxemburgu (24.6%).

V Italiji je pričakovana največja rast javnofinančnega primankljaja (4% BDP), najnižja pa v Luksemburgu (0.2% BDP). Kar se tiče bruto finančnih potreb, je v lanskem letu največje imela Italija z 26.3% BDP, Luksemburg pa najnižje z 3.2%. V 2021 sta bili Malta in Portugalska državi, kjer so si rezidenčna gospodinjstva in nefinančne družbe delile največji delež javnega dolga (15,5% in 13.2%), najnižji pa Španija in Avstrija, obe z 0.2%.

leta 2021 sta bili državi z najnižjim deležem imetnikov javnega dolga nerezidentov Malta in Italija (23,9 % oziroma 29,1 %), medtem ko sta Estonija in Litva bili tisti z najvišjimi (68,9 % oziroma 64,7%).

V Evroobmočju je tveganje za srednjeročno fiskalno vzdržnost visoko v 10 državah (Belgija, Španija, Francija, Hrvaška, Italija, Portugalska, Slovenija in Slovaška), srednja v 5 (Nemčija, Ciper, Nizozemska, Avstrija ter Finska). Nizko tveganje za srednjeročno fiskalno vzdržnost pa je značilno za Luksemburg, Irsko, Litvo, Latvijo in Estonijo.

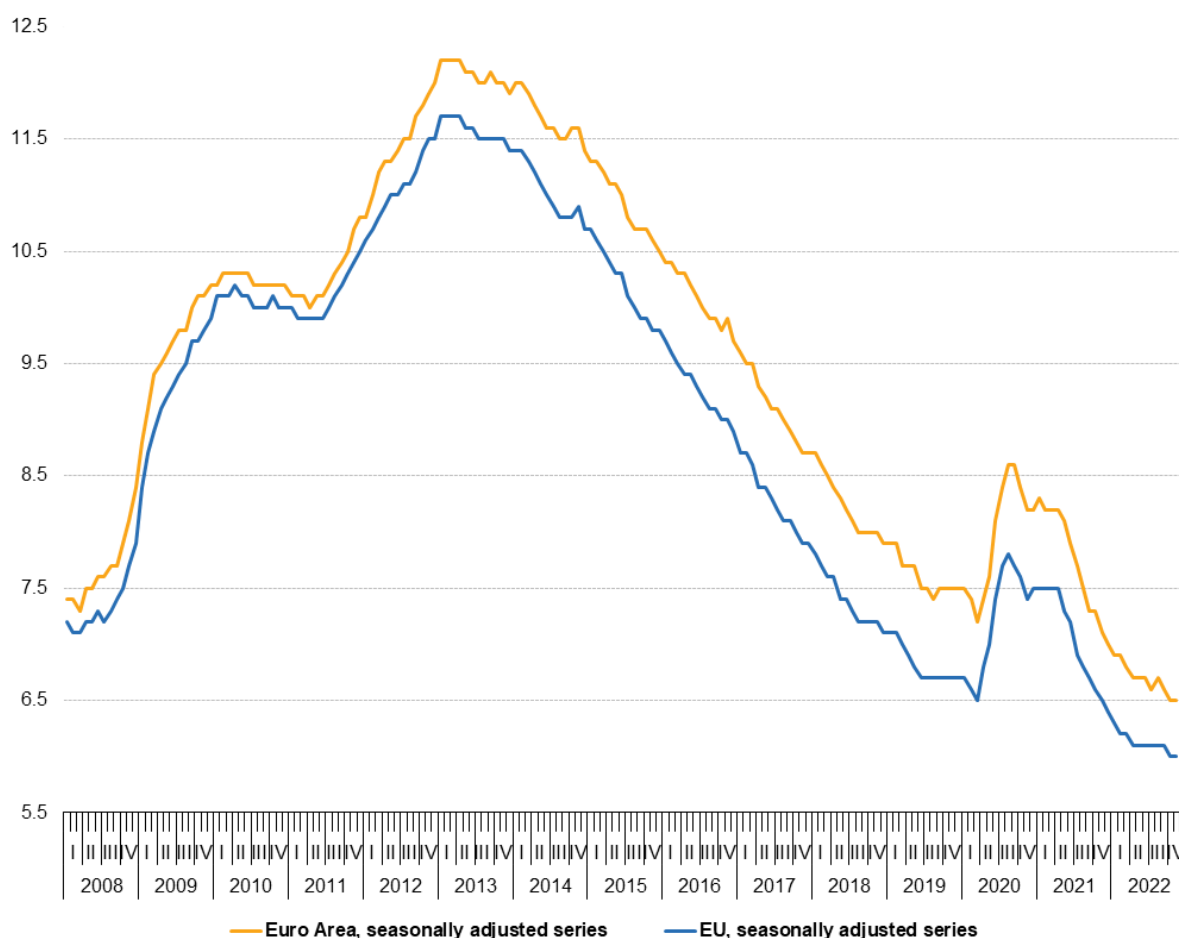
STOPNJA BREZPOSELNOSTI

V prvem četrtnetu 2022 se je stopnja brezposelnosti zmanjšala za 0,6% (iz 7,8% na 7,2%). V zadnjem delu četrtnetja pa je prišlo do 0,4% zmanjšanja stopnje inflacije, ki je znašala 6,8%.

Tako bo rast produktivnosti na zaposlenega predvidoma strmo upadla z 1,3% v letu 2022 na 0,1% v letu 2023. Nato pa naj bi okrevala na 1,4% v letu 2024 in 1,3% v letu 2025.

Stopnja brezposelnosti se bo po projekcijah v letu 2023 zvišala na 6,9%, zatem pa se bo vztrajno zniževala in leta 2025 znašala 6,6%.

Unemployment rates, EU and EA, seasonally adjusted, January 2008 - November 2022

Source: Eurostat (online data code: une_rt_m)

eurostat

SVETOVNA TRGOVINSKA MENJAVA

Pozitiven prispevek domačega povpraševanja je večinoma odtehtala neto trgovinska menjava, ki je v tretjem četrtletju močno negativno prispevala k realni rasti BDP. Zvišanje indeksa vodij nabave (PMI) za zaloge dokončanih proizvodov in upad novih naročil sta potrdila pozitiven prispevek ustvarjanja zalog v istem četrtletju. Gledano v celoti je bila rast v drugem in tretjem četrtletju rahlo višja, kot je bilo pričakovano v septembrskih projekcijah. Izvoz v države članice EU je v prvih desetih mesecih 2022 predstavljal 76,8 % celotnega izvoza in se je v primerjavi z enakim obdobjem predhodnega leta povečal za 24,1 % oz. 5,3 mrd EUR.

Tabela

Mednarodno okolje

(medletne spremembe v odstotkih)

	December 2022				September 2022		
	2022	2023	2024	2025	2022	2023	2024
Svetovni realni BDP (brez euroobmočja)	3,3	2,6	3,1	3,3	2,9	3,0	3,4
Svetovna trgovinska menjava (brez euroobmočja) ¹⁾	5,6	1,9	3,3	3,3	4,6	2,7	3,4
Zunanje povpraševanje po izvozu euroobmočja ²⁾	6,0	1,2	3,0	3,1	4,5	1,8	3,3

1) Izračunano kot tehtano povprečje uvoza.

2) Izračunano kot tehtano povprečje uvoza v trgovinskih partnericah euroobmočja.

FINANČNI TRGI

EU se je na gospodarsko in finančno krizo, ki se je začela leta 2008, odzvala z nizom reform, da bi zagotovila stabilnost finančnih trgov in izboljšala nadzor nad njimi. Spodbujanje zaposlovanja, rasti in naložb sodi med glavne prednostne naloge Evropske unije. Zato je ključno, da se oblikuje zanesljiva podlaga za finančni sistem EU, ki bo ustvarjal rast, zaposlovanje in naložbe. Finančni sektor mora izpolnjevati svojo vlogo, tj. financiranje realnega sektorja.

Ključna pobuda za doseg tega cilja je oblikovanje unije kapitalskih trgov, ki je namenjena zagotavljanju razvoja dobro reguliranih, stabilnih, učinkovitih in svetovno konkurenčnih finančnih trgov v interesu podjetij in potrošnikov. Pomembno je tudi dokončati bančno unijo kot del poglobljanja EMU, da bi okrepili odpornost EU na finančne krize in zaščitili vlagatelje.

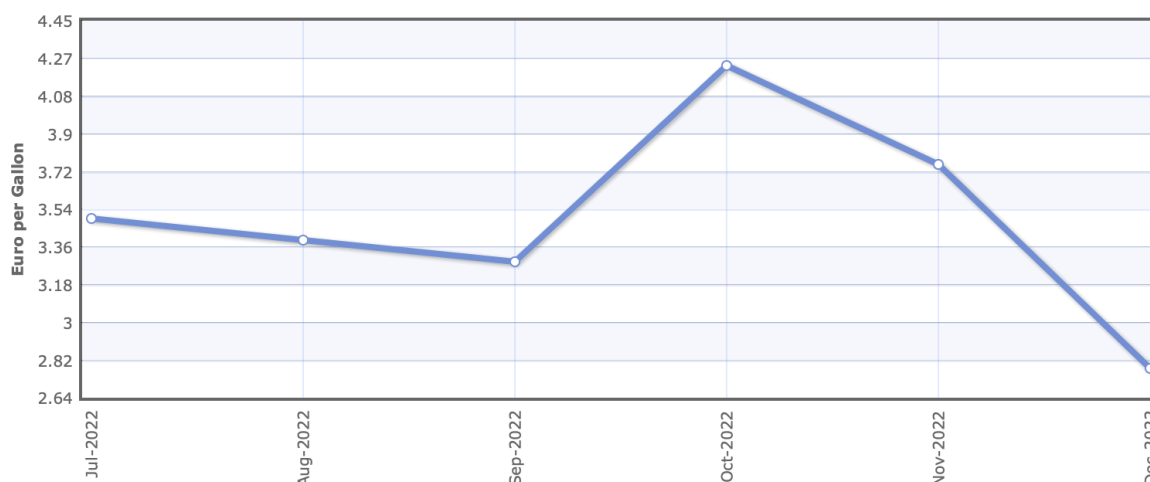
EESO meni, da je usklajen, celovit in celosten pristop k reguliranju finančnega sektorja pomemben za oblikovanje enakih konkurenčnih pogojev med finančnimi institucijami in med državami članicami ter za zmanjšanje tveganj v finančnem sektorju. Reformni ukrepi morajo prispevati h krepitvi evropskega bonitetnega okvira in okvira za reševanje bank ter drugih finančnih akterjev. Dodatno delitev tveganja v bančni uniji mora spremljati dodatno zmanjšanje tveganja. EESO je prepričan, da lahko unija kapitalskih trgov učinkovito prispeva k zanesljivemu in stabilnemu gospodarskemu okrevanju v bolj poenotenem regulativnem okolju.

CENE PRIMARNIH SUROVIN

Veliko je k trenutnim stanjem na trgu primarnih surovin pripomogla vojna, ki se dogaja v Ukrajini. Zaradi političnih vpletanj je prišlo do manjka ruskega plina.

Zaradi prizadevanj držav članic EU tekom celotnega leta 2022, da bi zagotovile alternative dobavi ruskega plina, in nedavnega zelo milega vremena so bila evropska skladišča plina sredi novembra skoraj polna, kar je privedlo do velikega upada evropskih cen plina. Nove predpostavke predvidevajo strm popravek cen plina navzdol v primerjavi s tehničnimi predpostavkami v septembrskih projekcijah (za 47% za leto 2023 in 41% za leto 2024). Znižanje je bilo še posebej izrazito pri promptnih cenah, medtem ko terminske cene še naprej kažejo na velika tveganja zmanjšanja ponudbe, predvsem za naslednje leto, ko bo morala EU pred zimo v obdobju 2023–2024 obnoviti zaloge plina.

Inflacija se je v letu 2022 močno povečala zaradi višjih cen energentov in hrane, podražitev industrijskih izdelkov ter podražitev storitev zaradi ponovnega odprtja. Povišanje je posledica višjih stroškov energije in drugih vložkov, močnega povpraševanja in motenj v dobavni verigi. V letu 2023 naj bi se inflacija znižala predvsem zaradi nižjih cen goriva, cene hrane pa naj bi zaradi nadaljnjih proizvodnih pritiskov še rasle. Inflacija brez energentov in hrane naj bi dosegla vrh na prelomu leta in se postopoma umirila, pri čemer bodo pritiski na cene storitev bolj vztrajni kot pri industrijskih proizvodih.

ZUNANJE POVPRASEVANJE

Dobavni roki dobaviteljev so se še naprej skrajševali, zato je dobava trajnih in tehnoloških proizvodov, vključno s polprevodniki boljša, vendar pa je to tudi posledica manjšega povpraševanja. Po dveh letih okrevanja po pandemiji bo stopnja rasti uvoza in izvoza euroobmočja za leto 2023 po pričakovanjih skromnejša. To je povezano predvsem s pričakovanim manjšim povpraševanjem po trajnih proizvodih. Okrevanje turizma naj bi se nekoliko upočasnilo, ker zavrto povpraševanje popušča, vojna v Ukrajini in energetska šok pa kratkoročno negativno vplivata na zaupanje potrošnikov in razpoložljivi dohodek. Prispevek neto izvoza k rasti BDP bo v letu 2023 po pričakovanjih nevtralen, v letu 2024 nekoliko pozitiven, nato pa bo v letu 2025 spet nevtralen.

Tekoči račun euroobmočja bo v obdobju projekcij predvidoma ostal negativen zaradi šibke dinamike neto izvoza. Pogoji menjave naj bi se med letom 2023 izboljšali. Srednjeročno bodo obeti za izvozni sektor po pričakovanjih oslabljeni zaradi izgube konkurenčnosti, ki izhaja iz visokih cen energentov.

V primerjavi s septembrskimi projekcijami so bili obeti za svetovno trgovinsko menjavo (brez euroobmočja) in zunanje povpraševanje po izvozu euroobmočja za leto 2022 popravljene navzgor, kar odraža močnejšo trgovinsko dinamiko od pričakovane v razvitih gospodarstvih, predvsem v evropskih državah zunaj euroobmočja. Zunanje povpraševanje po izvozu euroobmočja je bilo za zadnja leta obdobja projekcij popravljeno navzdol v skladu s pričakovano šibkejšo gospodarsko rastjo.

DENARNA ANALIZA

Glavni cilj ECB je vzdrževati stabilnost cen na območju EU. Da bi cene ohranjali stabilne, potrebujemo prava orodja. Obrestne mere so eden od številnih instrumentov, ki jih uporabljamo pri izvajanju denarne politike.

Svet ECB je sklenil zvišati tri ključne obrestne mere ECB za 50 bazičnih točk, pri čemer pričakuje nadaljnje zvišanje na podlagi revizije inflacijskih obetov navzgor.

Obrestne mere se bodo še naprej enakomerno zviševale, da bodo dosegle ravni, ki so dovolj restriktivne, da bodo inflacijo pravočasno vrnile na 2-odstotni srednjeročni cilj. Omejitve bodo tudi zaščitile pred tveganjem trajnega premika inflacijskih pričakovanj navzgor.

Od marca 2023 se bo portfelj programa nakupa sredstev (APP) zmanjševal z odmerjeno in predvidljivo hitrostjo, saj ECB ne bo reinvestirala vseh plačil glavnice iz zapadlih vrednostnih papirjev. Padec bo v povprečju znašal 15 milijard EUR na mesec do konca drugega četrtertja 2023, nadaljnja hitrost pa bo določena v prihodnosti. Svet ECB bo redno ponovno ocenjeval hitrost zmanjševanja portfelja APP, da bi zagotovil usklajenost s strategijo denarne politike in ohranil funkcionalnost trga.

Do konca leta 2023 bo ECB pregledala svoj operativni okvir za usmerjanje kratkoročnih obrestnih mer, ki bo zagotovil informacije o končni točki procesa normalizacije bilance stanja.

Zvišanje obrestnih mer je posledica tega, da je inflacija še vedno veliko previsoka in bo predvidoma ostala nad ciljem daljše obdobje. Novembra je bila inflacija 10,0-odstotna (po prvi oceni Eurostata), nekoliko nižja kot prejšnji mesec. Kljub znižanju inflacije cen energentov so se inflacija cen hrane in temeljni cenovni pritiski v gospodarstvu okrepili in naj bi se nadaljevali. Osebj Eurosystema je močno popravilo svoje napovedi inflacije, pri čemer naj bi povprečna inflacija leta 2022 dosegla 8,4 % in se leta 2023 znižala na 6,3 %, nato pa se bo v prihodnjih letih še znižala.

Gospodarstvo evrskega območja se lahko v tekočem in naslednjem četrtertju sooči z krčenjem zaradi energetske krize, visoke negotovosti, oslABLJENE svetovne gospodarske aktivnosti in zaostrenih pogojev financiranja. Vendar osebj Eurosystema predvideva kratkotrajno in plitvo recesijo, pri čemer se pričakuje, da se bo rast obnovila, ko bodo trenutni nasprotni vetrovi izginili. Leta 2022 naj bi gospodarstvo raslo za 3,4 %, leta 2023 za 0,5 %, leta 2024 za 1,9 % in leta 2025 za 1,8 %.

Gospodarstvo v evrskem območju se je v tretjem četrtertju upočasnilo s stopnjo rasti 0,3 % zaradi dejavnikov, kot so visoka inflacija, strogi pogoji financiranja, upočasnjeno svetovno gospodarstvo in geopolitična negotovost. Kljub 0,3-odstotnemu povečanju zaposlenosti in novi najnižji stopnji brezposelnosti pri 6,5 % se pričakuje, da se bo ustvarjanje delovnih mest upočasnilo zaradi slabitve gospodarstva. Ukrepi podpore gospodarstvu morajo biti začasni, ciljno usmerjeni in spodbujati manjšo porabo energije za preprečevanje inflacijskih pritiskov. Fiskalne politike bi si morale prizadevati za bolj produktivno gospodarstvo in zmanjšanje javnega dolga. Za srednjeročno zmanjšanje cenovnih pritiskov bi bilo treba hitro izvesti investicijske in strukturne reforme v energetske sektorju skupaj z reformo okvira gospodarskega upravljanja EU.

Obeti za gospodarstvo so v nevarnosti poslabšanja, zlasti kratkoročno, zaradi vojne proti Ukrajini, vztrajno visokih cen energije in hrane ter morebitne močne oslabitve svetovnega gospodarstva. Po drugi strani pa so tveganja za inflacijo navzgor, saj kratkoročni pritiski na plinovode vodijo do višjih maloprodajnih cen energije in hrane od pričakovanih, ter srednjeročna tveganja zaradi naraščajočih inflacijskih pričakovanj in rasti plač, ki je višja od pričakovane. Nižji stroški energije in šibkejše povpraševanje bi lahko znižali inflacijo.

Finančne in denarne razmere se zaostrojujejo z zaostrovanjem denarne politike. Bančno posojanje podjetjem je močno, vendar se zadolževanje gospodinjstev zmanjšuje zaradi naraščajočih obrestnih mer, vse slabših obetov na stanovanjskem trgu in manjšega zaupanja potrošnikov. Okolje finančne stabilnosti se je od zadnjega pregleda poslabšalo zaradi šibkejšega gospodarstva in naraščajočega kreditnega tveganja, medtem ko so se ranljivosti držav povečale. Zaostreni pogoji financiranja lahko srednjeročno zmanjšajo inflacijska tveganja, vendar predstavljajo kratkoročna tveganja za rast in sistemski stres. Nebančne finančne institucije lahko povzročijo nestanovitnost trga, vendar imajo banke euroobmočja ustrezno raven kapitala. Makrobonitetna politika je primarna metoda za ohranjanje finančne stabilnosti.

ECB je zvišala svoje ključne obrestne mere za 50 bazičnih točk in jih namerava še naprej povečevati, da bi nadzorovala inflacijo in dosegla svoj srednjeročni cilj 2 %. Centralna banka bo tudi zmanjšala obseg svojega programa nakupa sredstev. Politične odločitve ECB bodo še naprej temeljile na podatkih in se bodo določale na vsakem zasedanju. Banka je pripravljena uporabiti vsa svoja orodja za doseg ciljne inflacije.

NEGATIVNI SCENARIJ ZARADI ZMANJŠANJE DOBAVE ENERAGENTOV

Vključuje daljši konflikt v Ukrajini in popolno prekinitev dobave ruskega plina ob veliko nižji ravni nadomestitve z alternativnimi viri, kot je predpostavljeno v osnovnem scenariju. Predpostavlja tudi višje cene primarnih surovin, povečano negotovost, šibkejšo trgovinsko menjavo in poslabšanje pogojev financiranja v primerjavi z osnovnim scenarijem.

Gospodarska aktivnost bi bila tako na udaru močnejših negativnih šokov in bi bila v letih 2023 in 2024 bistveno šibkejša kot v osnovnem scenariju. Inflacija bi bila v obeh letih višja, zlasti leta 2023 (tabela A), vendar bi se leta 2025 znižala na 2%.

Tabela A

Osnovne decembrske projekcije in negativni scenarij za euroobmočje (medletne spremembe v odstotkih)

	Osnovne projekcije, december 2022			Negativni scenarij		
	2023	2024	2025	2023	2024	2025
Realni BDP	0,5	1,9	1,8	-0,6	0,2	2,0
HICP	6,3	3,4	2,3	7,4	3,6	2,0
HICP brez energentov in hrane	4,2	2,8	2,4	4,3	3,0	2,4

Cene plina v EU bodo konec leta 2023 in v začetku leta 2024 zaradi zaustavitve ruske oskrbe s plinom in zaostrenih razmer na svetovnem trgu LNG (utekočinjeni zemeljski plin) dosegle najvišjo vrednost in bodo dosegle bodisi 275 EUR za MWh bodisi zgornjo mejo cene plina, ki jo predlaga Evropska komisija. Cene nafte bodo poskočile tudi v prvem četrtletju leta 2023 zaradi prepovedi zavarovanja ruskih pošiljk nafte in omejitve cene nafte s strani skupine G7, vendar bi se morale vrniti na normalno raven do sredine leta 2025. Scenarij vključuje zaprtje črnomoškega ladijskega koridorja in motnje v ukrajinskem izvozu pšenice in koruze, kar bo povzročilo povišanje stroškov energije in gnojil ter zvišanje mednarodnih cen živilskih surovin. Daljša in intenzivnejša vojna v Ukrajini, ki bi se nadaljevala v leto 2023, ter vse večji učinki mednarodnih sankcij proti Rusiji skupaj z višjimi cenami primarnih surovin, povečano negotovostjo in strožjimi pogoji financiranja bi zavirali svetovno gospodarstvo, zlasti v srednje- in vzhodnoevropski regiji. Poleg tega bi bilo zunanje povpraševanje po izvozu euroobmočja ob precejšnjih motnjah v trgovinski menjavi in svetovnih vrednostnih verigah v letu 2023 za skoraj 2% nižje, v obdobju 2024–2025 pa za približno 3,5% nižje kot v osnovnem scenariju.

V primerjavi z osnovnim scenarijem bi se tečaji delnic v letu 2023 znižali za okrog 4%.

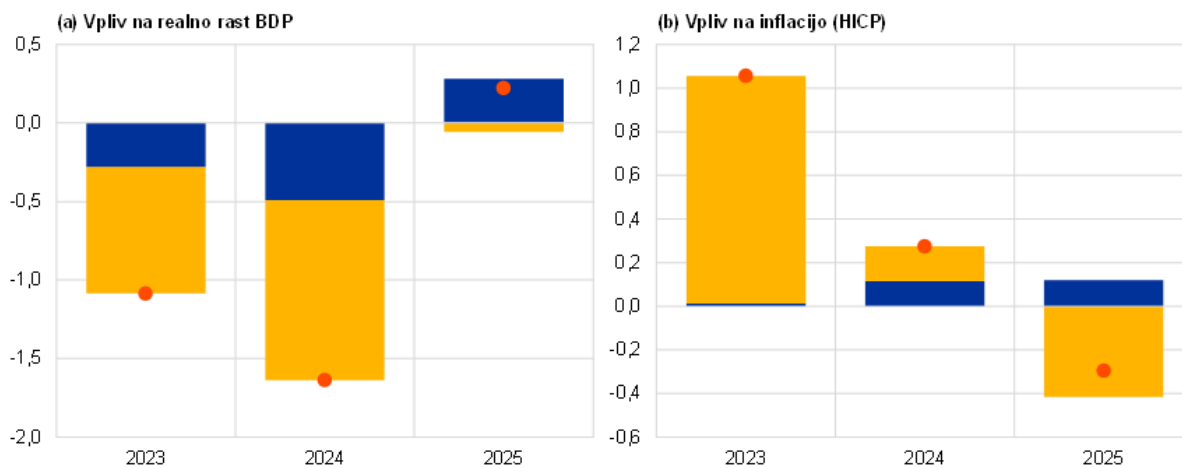
V primerjavi z osnovnim scenarijem bi bila realna rast BDP v euroobmočju po negativnem scenariju nižja za 1,1 odstotne točke v letu 2023 in za 1,7 odstotne točke v letu 2024, nato pa bi se leta 2025 stabilizirala na stopnji, ki je 0,2 odstotne točke višja kot v osnovnem scenariju (graf).

Inflacija bi se strmo zvišala, in sicer na 7,4% v letu 2023 in na 3,6% v letu 2024.

Graf

Vpliv na realno rast BDP in inflacijo v euroobmočju po negativnem scenariju v primerjavi z osnovnim scenarijem iz decembrskih projekcij (odstopanje od osnovnih decembrskih projekcij v odstotnih točkah)

- vpliv zmanjšanja proizvodnje
- vpliv drugih kanalov
- negativni scenarij

ZAKLJUČEK

Glede na ekonomsko in denarno analizo podatkov predvidevamo, da bo inflacija čez celotno leto 2023 ostajala visoka pri 3,6%, kar bo vodilo v sprejemanje ukrepov za zniževanje inflacije. Eden izmed ukrepov za zniževanje inflacije je definitivno višanje obrestne mere, saj to pripomore k zmanjševanju denarja v obtoku in to posledično vpliva na gospodarstvo in finančne trge. V letu 2023 bo ključno spremljanje razvoja inflacije in učinkovitosti sprejetih ukrepov, da se ohrani stabilnost in rast gospodarstva. Še zmeraj bodo na gospodarstvo in na inflacijo vplivali močni pritiski in spremembe na trgu energentov.

VIRI:

<https://ec.europa.eu/eurostat/documents/2995521/15725185/2-23012023-AP-EN.pdf/02f734a3-f3fe-df4d-db84-f1671933a5c6>

<https://www.bsi.si/en/media/1978/v-zadnjem-lanskem-cetrletju-nadaljevanje-sibkejse-gospodarske-aktivnost>

<https://www.eesc.europa.eu/sl/policies/policy-areas/financial-services-and-capital-markets>

<https://www.indexmundi.com/commodities/?commodity=heating-oil¤cy=eur>

https://www.ecb.europa.eu/pub/projections/html/ecb.projections202212_eurosystemstaff~6c1855c75b.sl.html#toc3

<https://www.bsi.si/denarna-politika/strategija-denarne-politike>